

Óli Jacobsen

Jona:

FYRSTA KVINNAN VIÐ FØSTUM SÆTI Á FØROYA LØGTINGI

Í hesum døgum eru 40 ár liðin síðan fyrstu kvinnurnar vórðu valdar á ting. Jona Henriksen var ein teirra og skal eiga hesa grein

Jona var ein kvinna, sum øll kendu og øll vóru góð við. Fyrstu ferð, vit komu at hava beinleiðis við hvørt annað at gera, var í 1979, tá vit eitt skifti sótu lið um lið á tingi fyri javnaðarflokkinn. Eg var varamaður hjá Jákupi Lindenskov, sum var landsstýrismaður.

Síðan tá høvdu vit serliga nógv samband. Vit hittust ofta í býnum og fingi altíð eitt gott prát. Jona var ein av teimum ektaðu javnaðarfólkunum av tí gamla slagnum, har drívmeigin var at bota um hjá teimum veikaru í samfelagnum uttan at hugsa um egið gagn. Hetta var hennara drívmeigi í øllum, hon fekst við, um tað var tingarbeiði, býráðsarbeiði, KFUK, skótar, ella hvat tað var.

Gjördist ímyndin av KFUK.

Hon byrjaði sítt arbeiðslív í Føroya Banka, men frá 1967-1997 var hon skrivari í KFUK, og tað er serliga hetta arbeiði, sum gjørdi hana minniliga. Hon var ótrúliga virkin, og tey eru mong, sum minnast hana frá hesi tíðina.

Hon var greið í sínum meiningum, men skemtilig var hon eisini. Onkuntíð var hon spurð, hví hon ongan mann hevði. Svarið var, at sambært javnarhugsjónini skuldu eingin munur gerast á fólki. Tað hevði hon gjørt, um hon valdi ein mann fram um ein annan!

Jona kom á ting sum fast varafólk hjá Jákupi Lindenskov í 1975, og hon er tiskil fyrsta kvinna, sum hevur havt fast sæti í løgtinginum í eitt heilt valskeið.

Í 1978 varð hon vald inn á ting saman við Karini Kjølbro. Tær hava tiskil saman eisini skapt kvinnusøgu á hesum økinum.

Her er bara pláss fyri at nevna okkurt dømi um polit-

Landsstýris- og tingmanningin hjá Javnaðarflokkinum 1975-78, tá ið Jona var einsamøll kvinna við føstum sæti í løgtinginum. Standandi v.m. frá eru teir Jacob Lindenskov, Haldur Hansen, Tórálvur Mohr Olsen og Hilmar Bech. Sitandi Poul Jacob Olsen, Atli P. Dam, Jona, Jákup Frederik Øregaard og Sverre Midjord. Eingin teirra er longur á lívi.

iska virkseimið hjá Jonu. Kvinnuár var í 1975. Tá kom Jona í eini røðu í tinginum við uppskoti um at gera eitt serlig kvinnufrímerki í hesum sambandi. Hetta uppskot loftaði Esbern Midjord, stjóri, á postverkinum, og hann bað Jonu koma við einum uppskoti. Jú, tað skuldi vera av einum gentuskóta, eitt økið, sum hevði fyllt nógv í virkseminum hjá Jonu. Hetta gjørdist eisini veruleiki. Frits Johannesen teknaði frímerkið.

Í 1988 takkaði Jona fyri seg sum politikari. Hetta gjørdi hon undir umrøðuni av løgmannsrøðini. Hon endaði við at siga: "Væl var eg móttikin av øllum uttan mun til flokslit. Ongi undantøk vórðu gjørd mæð viðvíkjandi sum kvinna. Eg var tibatetur á jøvnum føti við hinar."

Jona helt flaggrøðuna í 1994. Her koma hennara kristna trúgv eisini til sjóndar. Hetta ár vóru liðin 75 ár síðani, at Merkið fyrstu ferð kom alment fram. Í røðuni legði Jona dent á, at "krossin í flagginum hevur

fólk okkara átt í 1.000 ár, og tað var trúgvinn á henda kross, sum varðveitti fedrar okkara. Krossurin vil eisini bjarga okkum sum fólk, um vit seta álit okkara á hann." Hetta var ein greiður boðskapur, sum mong kundu taka undir við.

Tað var eisini Jona, sum saman við øðrum góðum fólki um tók stig til at skipa fyri jólaaftan í KFUK fyri tey, sum annars høvdu sitið einsamøll.

Kom á gátt við køkum

Tey serliga hugnaligu minnini, eg havi um Jonu, var, tá hon kom inn á skrivstovu FFs at selja lutaseðlar fyri KFUK. Hon visti, at her fekk hon ikki krakk. Hon plagdi at hava eina køku við sær. So setti hon seg niður í ein góðan stól og gav sær góða tíð, meðan vit fingi ein drekkamunn saman við køkuni. Her fingi vit nógv prát saman, og tað fekst innlið í hennara langa lív og virki.

Jona var ein av teimum trúføstu lesarunum av FF-blaðnum, og hon var altíð tilreiðar at dugna tí, um tørvur var á tí.

Eina ferð lá tað henni á sinni at fáa grein skrivaða um pápa hennara, Palla Henriksen, í samband við, at tað vóru 100 ár síðan, at hann var føddur í 1902. Palli var serliga kendur sum býráðspoltikkari í Havn, og drívmeigin hjá honum var tann sama sum hjá Jonu, tey veiku. Tað sama var annars galdandi fyri mammuna, Elisabeth f. Mouritsen, sum kanska meira enn aðrar konur var kvinnan aftanfyrir mannin. Hon var annars ein av teimum, sum í 1920 stovnaðu ungmannafelagið Merkið, sum er umrøtt í hesi røð.

Úrslitið hjá okkum báðum gjørdist ein grein, sum kom í FF-blaðið 5. desember 2002. Her skulu takast brot úr hesi grein:

Misti pápan trý ára gamal

Palli gjørdist faðirleysur longu trý ára gamal. Pápin, Johannes, doyði av gasseitran umborð á sluppini "Surprice" hjá Vágsbotnhandlinum. Eftir sat mamman við fyra smábørnum, tveimum gentum og tveimum dreingjum og undir umstøðum, sum tá var luturin hjá

einkjum - tær beru hendur.

Men heilt eiðasør var hjálpin kortini ikki. Keypmennirnir í Havn útvegaðu Angelicu eina bindimaskinu, ein tann fyrsta í landinum. Tí kom hon at binda fyri fólk, og hetta gav mat í munnin. Men eitt baks hevur tað verið.

Ein vakur gravsteinur í gamla kirkjugarði í Havn er reistur á teirra grøv. Her sæst, at Angelica kom at sita einkja í heili 65 ár. Hetta er eisini ein steinur við nógvum søgu, sum fyrr er umrødd í røðini Hendur ið Sleptu.

Palli gloymdi heldur ikki mammuna. Jona greiddi frá, at tað var neyván dagur, at Palli ikki fór inn á gólvið hjá mammuna á Áarvegnum. Hann vísti mammuni stórt takksemi, sum hevði verið alt fyri hann í uppvøkstrinum.

So tað var ikki so løgið, um Palli gjørdist javnaðarmaður, so hann kundi berjast fyri at bota um umstøðurnar hjá teimum, sum komu soleiðis fyri.

Álitismaður fyri verkafólkið

Tað var eisini skjótt, at Palli kom uppí arbeiðararørsluna.

Elisabeth og Palli Henriksen við teirra fyrsta fædda, Jonu.